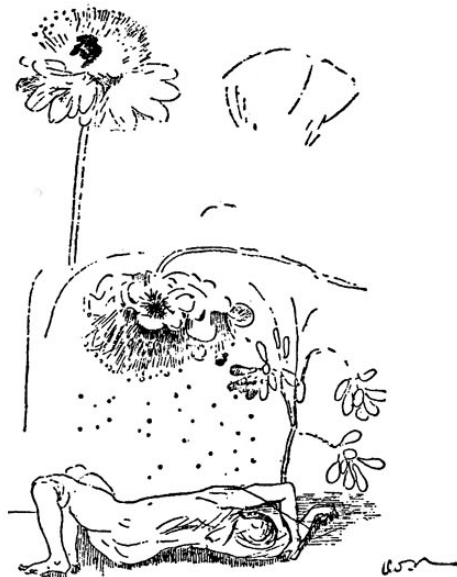

Odilon Redon.

L é o n - P a u l F a r g u e

U R " P O È M E S "

I.

Samma ord, jag hör hur hon säger dem nu till den andre, samma ord som hon lärde sig säga till mig.

Jag hör hur hans sabel klirrar mot sängens trä. Vart ord kan jag höra.

Nu då han kysser henne på ögonen, alldeles invid ön där en lampa flammar upp, just nu känner han hur hennes ögonlock rör sig under hans läppar, oroligt som när en fången fågel rör sitt huvud, dödligt skrämmd...

Han dröjer kvar i de fina näten av blodkärl, lätt som skuggan av någon havsväxt...

Han smeker av all sin kropp de två brösten som kärlek förgiftar...

Och jag hör alltsammans i gången här med de tunna väggarna, gången som nästan är färglös av fönster och fylld av den fadda, söta doften av solvärmd panel...

Ibland har jag väntat länge utanför hennes dörr där allting var mig så välbekant att det äcklade mig. Jag knackade på och hörde hur tomheten gapade innanför... Någon gick med snabba steg i rummet bredvid, som för att öppna...

Ett klagande klockslag någonstans. Och kvällen föll in genom fönstrens rutor, på trappans steg...

Sedan kom höstvindens dyning, trädens rysningar uppe på vallarna, regnvattenslukten från alla diken och många Paris-refränger som drog förbi över henne...

II.

Till minne

Längs de dolda vägarna i någon stad, längs gator som löper fångna i bullrets nät som stämmor i en orkester, vandrar en mörk, nästan osynlig man vid en obestämd timme på dagen, vandrar en man i tankar mot något fridfullt kvarter där en park står och drömmar.

Han har lämnat sin dystra omgivning, fylld av sovande rökar, bangårdar, höga skorstenar. En febrig stadsdel med torra läppar och anlupna fönster, en stadsdel som alltid är törstig, en del där staden är sjuk... Han kommer hit ur sitt arbetes djup, en smula framåtlutad som en prämdragare. Han kommer hit ur djupet av sitt förflutna.

Vägen och rymden förändras, klarnar. Ljusen glesnar. En vindfläkt för med sig en mild harmoni. En doft väcker upp någon smygande sorg. En annan del av staden har öppnat sig med sin breda famn, sina fria rörelser, med ekon av kvävd musik, med kurvor och gatuvyer, rena som vackra skuldror prydda med kvällens skälvande glitterhalsband.

Ur djupet av sitt förflutna kommer han hit. Som när en klängväxt, famlande längst ner i kryptans mörker, långsamt trevar sig fram till den knappast skönjbara sprickan mot skyn genom vilken den år efter år skall lyfta sin själ för att äntligen nå dit upp och med darrande händer röra de åldriga stjärnornas släp...

Ur djupet av havens bottenströmmar, av slocknade vågdalar genom vilka han flydde bort från sitt stora skeppsbrott, ur djupet såg han det skygga hoppet glida över en vågkam med fingret på munnen. En dunkel, nästan döende vithet, som ekot av något fyrsken... Han går det till mötes med hela sitt mod.

Och nu ser han lampans silverhjärta som snuddar vid den böljande linjen. Över de stora glidande massorna ser han den svänga som ett hängsmycke vid nattens mörka hals...

Han har nått och jämnt kraft att kasta sig upp på den bleka stranden och han anförtror sig helt åt det stora silverhjärtat. Man måste röra vid honom mycket milt och ha mycket tålmod. Och han måste få vila litet till gryningen... Nu ha de sträckt ut honom. Han gråter i sömnen. Men i det stora ljuset som räddat honom skimrar hans tårar kallt.

Framför porten till ett lugnt och vackert hus håller han inne sin osäkerhet, sin stelhet, sin stolthet som trenne hundar i samma koppel. Där inne rullar den blånande kvällen långsamt ut sin matta, trappa för trappa, ända upp till ett fönster som lyser med halvslutet öga. Där uppe bor hon som han ville besöka. Hon väntar honom inte. Men det var så längesedan han såg hennes ansikte och han kände sig törstig till döds. Han reste sig plötsligt upp från sitt arbete på ett dystert kontor, djupt in i staden. Han måste få fylla sig själv intill brädden med hennes bild. Han måste fylla sitt behov av henne för att få mod att ro sin åra i livet...

I hemligt förbund står kvällen
med lampan som blickar vaksamt...

Han tänker på hur han skall gå dit upp i trappans mattbelagda tystnad. Någon skyndar in till henne med svävande steg och säger till henne, halvhögt. Han stannar själv i den upplysta förstugan där lampetten brinner med uttryckslös blick. Och hon tar emot honom, stående mitt i en väldig sal, stor och blek och vacker som

en ung tankfull natt, som världens yngsta natt, som den första vårens första natt... Hennes hår — det är som om någon stor, svart fågel slagit sig ner på hennes huvud och täckte det med sina vingar. Och en gyllene ljuskrona väntar därovanför, nästan alldeles ovanför henne och färdig att sänka sig ner som kronan man håller svävande över en ung drottningens kröning... En ljuslåga gör sig fri från kronan, brinner en smula längre ner och vågar fästa sitt ljus på hennes matta panna.

Men vid hennes glans av svart diamant, så djup och så klar, förbleknar allt ljus. Hon står där så ren och hög som ett kärli i vilket en helig låga vakar. Som en helig låga stiger hon upp ur marken och hennes hår är den rika offerröken. Hon skjuter upp som en geysir, en kärleksstråle, en hänförelse, stor och mörk och brinnande, strax före gryningen någon varm natt. Hon stiger och böjer sig nedlåtande — likt en raket som slår ut i en blick... Hennes ögon för tanken till stjärnor i ett träd. Ibland går det sådana strömmar genom dem att man sakta och räddhågat vänder sig om för att se vad det var som de speglade. Men det var bara något förstulet fjärran, det var bara ting från fordom... Havet som skimrar av mareld — dess blå akantusblad... Insekter, glödande, stora, som fyller natten med strimmor, strimmor som lockrop... Vågor som glider fram för att sluta sina silvermunnar vid hennes fötter, en efter en... Ljusen från en fest i någon havsbukt, processioner, kvällen efter en seger... En väldig tanke som drar sig samman till storms över natthorisonten...

Hon doftar som den gröna grenen av ett tropiskt träd. Då hon lutar sig framåt är det som om hemlighetsfulla, vaniljsött luktande blommor skulle regna från hennes huvud, likt en svärm av mörka stjärnor — som om någon stor nattfjäril skulle flyga ut... Hennes röst avvärpar den uppmärksamma tystnaden som lurar på honom själv... Hon är så vacker att han känner tårarna stiga bara vid tanken på henne...

Han tvekar. Han stöter emot. Och han stannar. Det är som om skuggan av en ung man gick framför honom. Det är som om skuggan av en övervunnen följde honom i hämlarna, grep tag i honom som en skeppsbrotten spillra och höll honom orörlig. Hans hjärta höjer sig och spejar framåt, som på fågelfångarens hand.

Hans tanke tigger, drar honom bakåt, överöser honom med böner...

Han skulle ju ändå ingenting mer kunna göra än stå där framför henne, vänta med själen vidöppen, en trogen förvaringsplats för alla de blommor och frukter som dagen skänkt henne, vänta på allt vad ljuset valt ut åt henne, allt som hon kunde vilja ge bort...

Om han bara finge sitta och tiga bredvid henne, knäfalla tyst, se på henne av hela sin kraft, i stora drag, som när man stillar en måttlös törst. Om han bara finge lägga sig i ett skuggrikt hörn och höra henne tala mera, mera, stående där så rak i ljuset...

Han har förstått henne så länge, han har upplevt henne så starkt att hon blivit en del av honom själv, att det är en smula av hans eget tunga hjärta, av hans egna tårar, av hans egna ögon som förgår när hon förgår.

En hemlighetsfull och dyster sådd...

Den som älskar vandrar långa vägar ensam i obetänksam hänförelse, i kärlekens tankspridda egoism, utan att den andra vet det... Han lägger beslag på henne och tränger sig på henne ända tills han glömmar alla gränser, ända tills han glömmar det Odelbara. Han handskas med henne som med sig själv... Men vilket uppflammande bål av svartaste sorg, vilket återuppvaknande, vilka ljungeldar i isens rämnor, i vinden som blåser ut alla ljus, när han första gången ser henne rygga tillbaka, när han första gången ser henne genomslås av den förvånade oviljans blick! Han sjunker... Han ser med svindel... Det är ju hans egen kropp som vägrar att tjäna honom. Det är ju hans hjärta som förnekar sig själv. Det är ju hans närmaste som ser på honom med en främlings uttryckslösa blick. Och det är ju sin egen dörr han inte kan hitta till — som i en dröm.

Det som man gärna vill älska flyr snart med snabba vingslag mot skuggan. Och det som man redan älskar slutar ändå alltid med att lämna en. Vi är ensamma. Vi är alltid ensamma. Allting har ensamheten till mål.

Han har inte gjort det minsta buller. Ingen har sett honom, bara det blinda ljuset... Han går åter ner för den gyllene trappan.

Han går åter ut i staden som brusar. Han möter en vagn som mödosamt, med ett dystert skramlande tar sig uppför backen. En port slår igen med en ilsken smäll. Natten är här.

III.

Det är sent. I den långa, månraprade gången mellan gårdarna överraskar jag mig själv med att gå på tå. Varför? En vindstöt öppnar likgiltigt en tidning, med ett tomt och tankspritt prassel, utan mänsklig styrka... Det droppar tankfullt i lavoaren... Lätta moln glider snabbt förbi över de slocknade smedjorna. En järnspis, som ännu tycks darra av hetta, halvsover bredvid ett hus i trasor. Vindsgluggarna diar månen.

En av mina katter sover som ett nystan på fabriken linning. Mina nycklar klingar till. Han hoppar upp och följer mig. Hans ögon klipper i ljuset. I ett hörn av jord och skugga där ett galler sorgset knäpper händerna mot himlen stör jag de torra löven mitt i en liten ringdans. Jag ser mitt hustroll lunka utmed staketet. I gryningen hör jag honom ofta skrapa på dörren och flytta på mjölkflaskan. Häromdagen var han förklädd till gatuförsäljerska...

Det är som om min moders blick hade dröjt sig kvar efter dagen, på blommorna, på terrassen där hennes vita gestalt ännu tycks röra sig... Och högst upp på alla fasader, på alla takåsar vilar en strålande blick vars öga förblir osynligt. Tystnaden lyssnar uppmärksamt efter tankar och drömmar. En dov och fjärran tågvisning ger mig en bild av ett slättland som vilar under en obestämd himmel med en röd och blinkande stjärna... Men fönstret med de gyllene vingarna håller vakt mot all oro...

Och hela min barnsliga känslsamhet lever upp i tankar och drömmar. Ett år av arbete, ljuvlig trötthet, som slutar... En rörelse av glädje, dröjande, en glättigt strålande förhoppning som tar själen helt i anspråk efter de hårda tiderna och vars blotta aning kommer en att springa på gatorna...

Måste man göra sitt bästa även om det kostar ens vila, ens rättskänsla, hela ens ömhet? Inte längre förakta den lycka som erbjuder sig om den kan tyckas för liten? Inte längre förakta de blickar som stannar inom sitt eget? Boktryckaren, han som blåser så klagande på sin kornett, krukmakaren, alla i huset, alla äter de

söndagsmiddag med vänner vid bordet under de skära lampskärmarna... Och alldeles nära dem blir jag en rik man som lever ensam och bränner stearinljus...

Falla i ljuset eller segra i mörkret? Inte längre klamra sig fast vid murarnas krön för att kunna se ljusen, blodbadet, utbytet...

Å, jag har väntat på mig själv, så många långa år har jag saknat mig själv och väntat på mig själv! En dov och fjärran tågvissling ger mig en bild av ett slättland som vilar under en obestämd himmel med en avlägset blinkande stjärna...

Övers. av *Gunnar Ekelöf*.

Johannes Edfelt

TRE TOLKNINGAR

Stefan George:
Det var ej spillror...

Det var ej spillror eller stycken.
Det var ej avgrund eller grav,
ej längtan, ävlan eller nycken:
o stund, fullkomlighet du gav!

En våg av blommor marken sprängde
i purpurljus och trolleri,
och fågelsången genomträngde
obändigt vårens första skri.

Det var en jakt, men utan tömmar,
en storm, som ingen höll i styr,
en doft av nya rum och strömmar
och alla sinnens äventyr!